

МАТЕРІАЛИ
ДВАДЦЯТЬ П'ЯТОЇ
МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

АКТУАЛЬНІ
ДОСЛІДЖЕННЯ
В СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ

Одеса
19 травня 2025 року

Україна Литва Швейцарія
Польща Чехія Румунія

Ukraine Lithuania Switzerland Poland Czech Republic

Romania

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Одеська політехніка»
Навчально-науковий інститут гуманітарних наук
Кафедра психології та соціальної роботи

Співорганізатори:

Гуманітарно-економічна академія в Лодзі (Польща)
Литовський університет наук про здоров'я (Литва)
Університет Сучави (Румунія)
Західно-чеський університет (Чехія)
Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України
Головне управління праці та соціального захисту населення
Одеської обласної державної адміністрації
Громадська організація «Асоціація професійних Консультантів і
Супервізорів»

**МАТЕРІАЛИ
ДВАДЦЯТЬ П'ЯТОЇ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«АКТУАЛЬНІ ДОСЛІДЖЕННЯ В СОЦІАЛЬНІЙ
СФЕРІ»**

19 ТРАВНЯ 2025 РОКУ

Одеса
2025

УДК 316.472+159.923](058)
А43

Редакційна колегія:

Головний редактор: Корнешук В. В., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри психології та соціальної роботи Національного університету «Одеська політехніка»

Члени редакційної колегії:

Алмонайтене Юона Сильвія, доктор соціальних наук, доцент кафедри психології здоров'я Литовського університету наук про здоров'я (Каунас, Литва)

Антінене Даля, доктор соціальних наук, професор кафедри психології здоров'я Литовського університету наук про здоров'я (Каунас, Литва)

Ширвінскене Гедре, доктор соціальних наук, доцент, завідувач кафедри психології здоров'я Литовського університету наук про здоров'я (Каунас, Литва)

Климанська Л. Д., доктор політичних наук, професор кафедри соціології та соціальної роботи Національного університету «Львівська політехніка»

Колот С. О., кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології та соціальної роботи Національного університету «Одеська політехніка»

Пивоварчик І. М., кандидат психологічних наук, доцент, супервізор, психолог Приватного закладу «Одеський ліцей «ВЕДА»»

Пупцев А. Є., кандидат педагогічних наук, доцент, професор Департаменту гуманітарних наук і мистецтв Європейського гуманітарного університету (Вільнюс, Литва)

Романовська Л. І., доктор педагогічних наук, професор кафедри соціальної роботи і соціальної педагогіки Хмельницького національного університету

Тодорцева Ю. В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології та соціальної роботи Національного університету «Одеська політехніка»

Федірчик Т. Д., доктор педагогічних наук, професор, декан факультету педагогіки, психології та соціальної роботи Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Рецензенти:

Кравченко О. О., доктор педагогічних наук, професор, декан факультету соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Кононенко О. І., доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри соціальної психології Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова

А43 Актуальні дослідження в соціальній сфері : матеріали двадцять п'ятої міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 19 травня 2025 р.) / гол. ред. В. В. Корнешук. – Одеса: ФОП Бондаренко М. О., 2025. – 159 с.

У збірнику опубліковані матеріали українських та зарубіжних авторів, які висвітлюють проблеми психології, соціальної роботи, кадрового менеджменту та професійної підготовки фахівців.

УДК 316.472+159.923](058)

© Національний університет «Одеська політехніка»,
кафедра психології та соціальної роботи, 2025 р.

1

Проблемне поле сучасних соціальних досліджень
Problematic field of contemporary social studies

2

Кадровий менеджмент і сучасні технології управління
Staff management and modern management technologies

3

Соціальна допомога та проблеми
психологічного консультування
Social care and counseling issues

4

Сучасна теорія та практика соціальної роботи
Contemporary theory and practice of social work

5

Соціальна політика та права людини
Social policy and human rights

6

Соціальна педагогіка
Social pedagogics

7

Проблеми підготовки фахівців у вищій школі
The problems of training specialists at the university

*Автори несуть відповідальність
за унікальність тексту тез і дотримання вимог
академічної доброчесності*

Зміст

1. ПРОБЛЕМНЕ ПОЛЕ СУЧАСНИХ СОЦІАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Григор'єва С. В. <i>(Одеса, Україна).</i>	15
Таламус як осередок свідомості у взаємодії матері та дитини.	
Нейрофізіологічний аспект прокрастинації	
Герман Є. Ю. <i>(Одеса, Україна)</i>	18
Батьківське ставлення як чинник формування самосприйняття дитини	
Жовтобрух М. О., Волошенко М. О. <i>(Одеса, Україна)</i>	20
Діагностування впливу негативних факторів на психологічний стан особистості працівника Національної поліції	
Хозраткулова І. А. <i>(Одеса, Україна)</i>	22
Основні аспекти саногенного мислення в теоріях зарубіжних психологів	
Федоров М. В. <i>(Умань, Україна)</i>	25
Виховання культури спілкування волонтерів	
Філонова К. І., Гузенко В. А. <i>(Одеса, Україна)</i>	27
Взаємозв'язок перфекціонізму та прокрастинації	
Гузенко В. А., Сорокіна В. І. <i>(Одеса, Україна)</i>	29
Психологічні бар'єри мотивації до змін	
Середа Ю. С. <i>(Одеса, Україна)</i>	31
Взаємозв'язок між емоційним інтелектом і якістю міжособистісних взаємин	
Гузенко В. А., Мурашка В. А. <i>(Одеса, Україна)</i>	33
Роль соціальних мереж у формуванні Я-концепції молоді	
Колот С. О., Яновська В. К., Христич А. Л.	35
<i>(Одеса, Україна – Женева, Швейцарія)</i>	
Вплив інтернет-залежності на самооцінку підлітків	
Реймер Д. Д. <i>(Одеса, Україна)</i>	37
Особливості впливу ірраціональних установок на інтернет-залежність молоді	
Дуда К. В., Азаркіна О. В. <i>(Одеса, Україна)</i>	39
Копінг-стратегії у воєнний період – чи можна довіряти існуючим методикам?	
Слізков О. С. <i>(Одеса, Україна)</i>	41
Профілактика самоушкоджувальної поведінки у молоді	
Боделан М. В., Стоянов Е. М. <i>(Одеса, Україна)</i>	43
Соціально-психологічні чинники потрапляння дітей у кризові ситуації	

Антінєне Даля, Алмонайтєне Юнона Сильвія, Дульксєне Людмила, Корнєшук В. В., Гузенко В. А. (Каунас, Литва – Одеса, Україна)	45
Задоволеність студентів навчанням у литовських, українських та французьких університетах: теоретичне обґрунтування планованого дослідження	
Кулава К. О., Приходько А. О. (Одеса, Україна)	47
Особливості вікової сенситивності та адаптаційної поведінки студентської молоді у статусі ВПО	
Скворцова А. О., Волошенко М. О. (Одеса, Україна)	49
Психологічні механізми прийняття діагнозу розсіяний склероз: емпіричне дослідження	
Кісла Г. О. (Київ, Україна)	51
Конструктивні і деструктивні наслідки міграції українців під час війни	
Семенкова А. М., Шаптефрац Д. С. (Одеса, Україна)	55
Критичне мислення як складова професійної компетентності ФСР	

2. КАДРОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ І СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ

Попович В. М., Попович Я. М., Щербина С. С. (Ужгород-Запоріжжя, Україна)	57
Принципи проходження державної служби в різних моделях державного управління в умовах воєнного стану в Україні	

3. СОЦІАЛЬНА ДОПОМОГА ТА ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ

Лобанова Д. А, Волошенко М. О. (Одеса, Україна)	61
Оцінка рівня тривожності літніх біженців за допомогою методики Спілбергера–Ханіна: досвід практичного використання в арттерапевтичній програмі	
Цапок М. В., Хозраткулова І. А. (Одеса, Україна)	62
Вплив воєнних подій на психологічний стан підлітків	
Гузенко В. А., Душко Н. С. (Одеса, Україна)	64
Психологічні аспекти вірувань у ворожіння	
Мурін С. О., Волошенко М. О. (Одеса, Україна)	66
Загальні уявлення про проблеми психологічного консультування	
Лекавічене Росіта, Антінієне Даля (Каунас, Литва)	68
Зменшення імпульсивних покупок споживачів за допомогою тренінгів з емоційного інтелекту	
Король О. О., Семенкова А. М. (Одеса, Україна)	71
Психологічна підтримка військовослужбовців в умовах війни	

Гончарова Н. О., Харченко А. С., Яновська Т. А.

73

(Полтава, Україна)

Чинники ризику емоційного вигорання військовослужбовців та шляхи його подолання

Дмитренко К. М. *(Одеса, Україна)*

75

Резильєнтність як чинник ефективної психологічної допомоги в умовах життєвої кризи

Вейландє Л. В.-В. *(Одеса, Україна)*

76

Mindfulness як інструмент зниження симптомів ПТСР у дітей, які пережили травматичний досвід: результати емпіричного дослідження

4. СУЧАСНА ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Петровська К. В. *(Запоріжжя, Україна)*

83

Фандрайзинг як стратегія підвищення життєстійкості громад у повоєнній Україні

Азаркіна О. В., Калашнікова Л. С. *(Одеса, Україна)*

85

Подолання наслідків втрати роботи

Ткаченко А. Г. *(Одеса, Україна)*

87

Соціальна допомога ветеранам війни в умовах воєнного стану

Баджелідзе Н. Т. *(Одеса, Україна)*

89

Аналіз причин сімейного неблагополуччя як основа для превентивної соціальної роботи

5. СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА ТА ПРАВА ЛЮДИНИ

Литовченко Р. М. *(Одеса, Україна)*

93

Цифрова трансформація соціальних послуг в Україні

Мироненко А. П., Щербина С. С. *(Запоріжжя, Україна)*

95

Авторське право в цифрову епоху: як захистити свій контент від плагіату

Клюквачов М. О. *(Запоріжжя, Україна)*

97

Паліативна допомога дітям в Україні: проблеми доступності та шляхи їх вирішення

6. СОЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Корнєшук В. В. *(Одеса, Україна)*

99

Потенціал освітнього середовища ЗВО у збереженні психологічного благополуччя здобувачів вищої освіти

Гунчак О. Ю., Равлюк Т. А. *(Чернівці, Україна)*

101

Інтерактивні методи розвитку soft skills у старшокласників на етапі вибору професії

психогігієни»; надавати психологічну підтримку у Telegram-групі, здійснювати індивідуальне психологічне консультування учасників.

У березні 2024 року для НПП і здобувачів Одеської політехніки кафедрою ПСР проводились інтерактивні сесії з психологічної просвіти та профілактики «Зміцнення психологічної стійкості». Під час інтерактивних зустрічей з тем «Пошук та активація психологічних ресурсів», «Планування та управління власним часом», «Емоційне благополуччя: грамотність та саморегуляція», «Позитивне мислення vs негативне мислення» учасники освітнього процесу могли зокрема ознайомитись з техніками психологічної самопомогі та підтримки власного психологічного здоров'я. В організації і проведенні заходів взяли участь психологи-практики, викладачі та здобувачі кафедри ПСР.

На наш погляд, окреслені заходи дозволили здобувачам вищої освіти не тільки усвідомити можливість самотужки протистояти стресогенним чинникам, переосмислити та оцінити свої власні ресурси, але й отримати практичні навички подолання тривожності і стресу, адже саме психологічне благополуччя студентів є необхідною передумовою для успішного навчання у ЗВО.

Безумовно потенціал освітнього середовища ЗВО не вичерпується описаними можливостями і є набагато ширшим. Зокрема співпраця кафедр університетів з психологічними службами або центрами, які функціонують на їх базі, стане ефективним засобом збереження психологічного здоров'я і психологічного благополуччя здобувачів вищої освіти, зокрема у воєнний та повоєнний період.

Гунчак О. Ю., Равлюк Т. А. (Чернівці, Україна)

**ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ РОЗВИТКУ SOFT SKILLS
У СТАРШОКЛАСНИКІВ НА ЕТАПІ ВИБОРУ ПРОФЕСІЇ**

У статті розкрито значущість інтерактивних методів навчання як ефективного інструмента розвитку м'яких навичок (soft skills) у старшокласників на етапі професійного самовизначення. Акцент зроблено на практичному потенціалі таких методів для формування ключових особистісних і соціальних компетентностей учнів.

Hunchak O., Ravliuk T. (Chernivtsi, Ukraine)

**INTERACTIVE METHODS FOR DEVELOPING SOFT SKILLS
IN HIGH SCHOOL STUDENTS AT THE STAGE OF CAREER CHOICE**

The article highlights the importance of interactive teaching methods as an effective means of developing soft skills in high school students during the stage of professional self-determination. Emphasis is placed on the practical potential of these methods for fostering key personal and social competencies in learners.

У сучасному суспільстві успішність особистості визначається не лише рівнем професійних знань і навичок (hard skills), але й здатністю ефективно

комунікувати, працювати в команді, вирішувати проблеми, керувати власними емоціями, адаптуватися до змін – тобто наявністю м'яких навичок (soft skills). Саме ці навички набувають особливого значення на етапі вибору професійного шляху, оскільки сприяють усвідомленому прийняттю рішень, самоменеджменту та ефективній взаємодії в професійному середовищі.

Проблематику формування м'яких навичок у контексті сучасної української освіти досліджували Н. Бахмат, С. Висотченко, Т. Єрмак, М. Козяр, І. Муравйова, Я. Мар'янюк, С. Наход, А. Осадча, Г. Пирожок, О. Повстин, Н. Тимошенко, Т. Форостовська та ін. Питання професійного самовизначення старшокласників розглядали у своїх працях як вітчизняні, так і зарубіжні вчені, зокрема: О. Арцишевська, Г. Балл, І. Баріхашвілі, Л. Божович, Е. Гінзберг, Д. Голланд, Д. Закатнов, В. Лозовецька, Р. Мотрук, П. Перепелиця, Н. Побірченко, В. Синявський, О. Скрипченко, М. Тименко та ін. Сутність і специфіку інтерактивного навчання досліджували К. Баханов, О. Глотов, І. Дичківська, М. Пентилюк, Л. Пироженко, А. Піхота, О. Пометун, Г. П'ятакова, Г. Самохіна, Т. Симоненко, М. Скрипник, Г. Цукерман, О. Ярошенко та інші. У контексті функціонування закладів загальної середньої освіти інтерактивні методи вивчали О. Біда, І. Гейко, О. Єльнікова, В. Кремень, О. Падалка, В. Паламарчук, А. Пироженко, Т. Шамова та ін.

З огляду на актуальність означеної проблеми, метою статті є обґрунтування значущості інтерактивних методів навчання як ефективного засобу розвитку м'яких навичок (soft skills) у старшокласників на етапі професійного самовизначення.

Період завершення здобуття повної загальної середньої освіти є для здобувачів вирішальним у формуванні особистісної та професійної ідентичності. Професійне самовизначення передбачає не лише вибір напрямку подальшої освіти чи діяльності, а й здатність орієнтуватися в динамічному ринку праці, критично осмислювати власні можливості та будувати стратегію особистісного розвитку. У цьому процесі ключову роль відіграють soft skills – зокрема, комунікативність, здатність до командної роботи, планування, саморегуляція, прийняття рішень.

Формування зазначених навичок потребує впровадження ефективних педагогічних технологій, серед яких провідне місце займає інтерактивне навчання. Воно забезпечує залучення учнів до активної взаємодії, сприяє розвитку критичного мислення, комунікації, співпраці, здатності діяти в реальних і змодельованих професійних ситуаціях.

Інтерактивне навчання ґрунтується на співпраці, активній участі, взаємодії та комунікації між усіма учасниками освітнього процесу. Відповідно, інтерактивні методи навчання трактують як: «способи навчання, у процесі яких учасники освітнього процесу перебувають у режимі бесіди, діалогу між собою; співпрацю, взаємонавчання. При цьому педагог і здобувач освіти – рівноправні, рівнозначні суб'єкти навчання. Інтерактивна взаємодія виключає домінування одного учасника навчального процесу над іншим, однієї думки над іншою» [1].

Конкретизуємо інтерактивні методи навчання, що сприяють розвитку м'яких навичок у старшокласників у процесі професійного самовизначення (табл. 1).

Таблиця 1

Інтерактивні методи у розвитку м'яких навичок старшокласників
на етапі вибору професії

Метод	Приклад застосування	Soft skills, що формуються
рольові ігри	моделювання професійних ситуацій: співбесіда, робоча нарада, презентація проєкту	комунікація, емоційний інтелект, адаптивність, відповідальність
дискусії, дебати	обговорення суперечливих питань у сфері професійної етики, вибору фаху	аргументація, критичне мислення, толерантність, вміння вести діалог
кейс-метод	аналіз конкретної життєвої/професійної ситуації з пошуком оптимального рішення	прийняття рішень, командна робота, аналітичні здібності
проєктна діяльність	робота в групах над проєктами, пов'язаними з реальними професіями або соціальними ініціативами	лідерство, планування, управління часом, співпраця, самоорганізація
мозковий штурм	генерація ідей щодо вибору кар'єри, розвитку власних ініціатив, шляхів вирішення проблем	креативність, відкритість до нового, гнучкість мислення

Отже, розвиток м'яких навичок у старшокласників є важливою складовою процесу їхнього професійного самовизначення, що відповідає сучасним викликам освіти та ринку праці. Інтерактивні методи навчання, завдяки своїй діяльній природі, створюють сприятливе середовище для формування ключових соціальних, комунікативних та особистісних компетентностей. Застосування таких методів у закладах загальної середньої освіти сприяє вихованню конкурентоспроможної, відповідальної та самореалізованої особистості.

ЛІТЕРАТУРА // REFERENCES

1. Використання інтерактивних методів навчання / О. М. Ковальова, Н. А. Сафаргаліна-Корнілова, Н. М. Герасимчук, О. А. Кочубей. URL : <http://www.refs.in.ua/m-kochubej-o-a-vikoristannya-interaktivnih-metodiv-navchannya.html>

Котломанітова Г. О. (Полтава, Україна)

ПРОФЕСІЙНО-РОЛЬОВИЙ ФУНКЦІОНАЛ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА У ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ

У тезах окреслено основні професійні ролі й функції соціального педагога закладу освіти в середовищі територіальної громади. Акцентовано увагу на посередницькій функції фахівця.